

החטיבה
לחינוך ולקהילה

בריכות החורף
ערכת פעילות למורה ולמדריך

בריכת סמר (מערב חדרה)

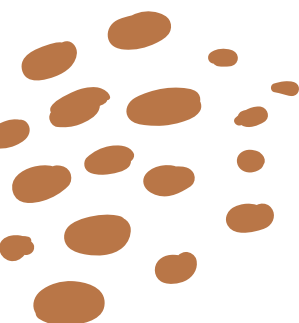
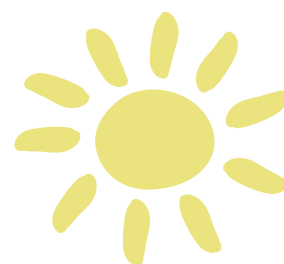
צילום: ד"ר אלדד אלרון

חורף

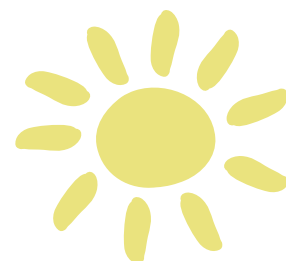
צילום: ד"ר אלדד אלרון

קיץ

מהי בריכת חורף?

בריכת חורף נקראת גם בריכה עונתית, שטח הצפה ושלולית חורף. זוהי מערכת אקולוגית הנוצרת מהיקוות של מים בנקודה הנמוכה במרחב, בשקעים טבעיים או מלאכותיים על קרקע סלעית או דקת גרגיר, שאוטמת את הקרקע במגע עם מים ומונעת את חלחולם. מקור המים הוא מי הגשם היורדים באגן הניקוז או עליית מי תהום. המאפיין החשוב ביותר של בית הגידול הוא העונתיות, כלומר, בריכת חורף נבדלת ממקווי מים קבועים בכך שהיא מתייבשת. למעשה, ברוב ימות השנה הבריכה יבשה ולכן הרושם עלול להיות מוטעה, שכן השטח נראה "מוזנח ויבש", ולכן אין סיבה כביכול להגן עליו ולשמרו.

אילו תנאים חייבים להתקיים כדי ששלולית תוגדר כבריכת חורף?

1. שטח נמוך המנקז את המים אליו וקרקעיתו אינה מחלחלת
2. מקווה מים מתוקים עונתי - מוצף בחורף ומתייבש לחלוטין בקיץ
3. מקווה מים שאין בו דגים - דגים הם טורפי-על, וכשהם נוכחים, הם טורפים את כל בעלי החיים והצמחים שמתחתיהם בפירמידת המזון.
4. מקווה מים שמוצף למשך זמן שמאפשר מחזור חיים של בעלי חיים ייחודיים: למיני הדו-חיים החיים בישראל נדרשים לפחות 8 שבועות לצורך השלמת שלבי הגלגול המתקיימים במים. מחזור החיים של סרטנים ייחודיים קצר מעט יותר, אולם נדרש זמן מינימלי של הצפה כדי שתתפתח בבריכה מערכת אקולוגית שלמה.

החטיבה
לחינוך ולקהילה

ברכות החורף
ערכת פעילות למורה ולמדריך

בריכת אל מועייר רמת הגולן | צילום: ד"ר אלדד אלרון

